

DE KORENMOLEN LANDZICHT

KORENMOLEN LANDZICHT.

In de Dordtenaar was laatst te lezen dat het monumentenbeleid al geruime tijd een hoofd-pijndossier in Zwijndrecht is. Tot één van de monumenten behoort molen Landzicht. In deze bijdrage daarom wat meer informatie over de Heerjansdamse molen. Landzicht is een korenmolen dat een Rijksmonument is en stamt uit het jaar 1868. Lange tijd heeft de molen in alle rust de granen gemalen tot tevredenheid van de aanbieders en de eigenaren. Naarmate zijn leeftijd vorderde kwamen ook de kwalen. Tot 1967 was de molen zo nu en dan nog in gebruik. Daarna kwam hij definitief tot stilstand en raakte in verval. De kruistocht om tot volledige restauratie te komen zal zeker de geschiedenis ingaan als een ongewenst treurspel. Wel is de molen van de ondergang gered, maar de trotse oude heer wacht nog steeds op een nieuw kapsel (de wieken). Hij wil zijn schoonheid en fiere uitstraling aan de vele Heerjansdamse bewonderaars tonen en niet te vergeten aan de vele gasten die vanaf Barendrecht en Zwijndrecht per auto, fiets of wandeland Heerjansdam bezoeken. Over de historische geschiedenis van de molen, over het moeilijke traject van de regelgeving, de vele instanties en de ambtenarij, kunnen de eigenaren van de molen zeker een boek schrijven. Wellicht komt dit nog.

DE DORPSRAAD DEED ZIJN BEST.

Na de samenvoeging van Heerjansdam met Zwijndrecht in 2003, kwam er van enkele bewoners het verzoek ook molen Landzicht op de agenda van de dorpsraad te zetten. De dorpsraad was er zich wel van bewust hierin slechts een adviserende rol te kunnen spelen. Niettemin ging de raad best ver in zijn pogingen om samen met de eigenaren te trachten de molen weer aan de praat te krijgen. Er is dan ook veel energie in gestoken. Het is natuurlijk leuk om als dorpsraad van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een brief te ontvangen (gedateerd 29 juni 2004) waarin zij schrijven: "Overigens spreken wij onze waardering uit voor uw inzet voor het behoud van Molen Landzicht." Maar het is een schrale troost, want anno 2019 moeten we constateren dat het aanbrengen van de gewenste molenwieken nog een brug te ver lijkt.

HET DILIMMA VAN DE MOLENBIOTOOP.

Wat betekent eigenlijk het woord 'molenbiotoop'. In een paar woorden gezegd betreft het de windvang die een molen nodig heeft om te kunnen draaien. De spelregels luiden, dat van de molen af gemeten geen bebouwing of beplanting mag worden opgericht, d.w.z. op de eerste 100 meter 1 meter hoog, de tweede 100 meter 2 meter, de derde 100 meter 3 meter en de vierde 100 meter 4 meter hoog. Wanneer niet aan die voorwaarden wordt

voldaan mag geen subsidie worden verstrekt. Dit betekent concreet dat bij uitvoering van deze regel een kaalslag zal plaatsvinden in en rond het Heerjansdamse molenwei gebied. Een onmogelijk opgave. Het zou een complete revolutie tot gevolg hebben gehad bij de bewoners.

DE TOENMALIGE FINANCIËLE MIDDELEN.

Bij de herschikking van de geldelijke reserves in 2009 is er door Heerjansdam €90.756,04 gereserveerd voor de molen, de gemeente Zwijndrecht heeft dit goedgekeurd. Daarbij waren 2 posten beschikbaar van de PRUP 2003-2008 (monumentenzorg). In 2003 €97.352 en in 2004 €38.782. In deze tijd zat Zwijndrecht niet alleen financieel in zwaar weer maar het kampte ook met de vele problemen rond de samenvoeging van Heerjansdam bij Zwijndrecht. Spijtig te moeten vaststellen, dat Zwijndrecht destijds heeft verzuimd tijdig uitstel van besteding aan te vragen. Hierdoor vloeide €97.352 terug in de pot van monumentenzorg en dit geld vond elders een dankbare bestemming. Dit blijft zeker een punt dat aandacht verdient bij verdere gesprekken over de financiering van het laatste stukje molengeschiedenis. Wel zijn er in de afgelopen jaren in alle stilte reparaties uitgevoerd die betrekking hebben op de conservering voor de toekomst en met als voorlopig sluitstuk de vernieuwde kap afgelopen jaar.

GEDACHTEN EN FEITEN.

- In 1979 zijn de Molenwei en verdere accommodaties gerealiseerd of in gang gezet, terwijl de voorwaarden van een molenbiotoop pas in 1999 via de nota Belverdare van kracht is geworden.
- De door mij vastgestelde realiteit is dat een aantal molens niet aan de eis van de “Molenbiotoop” voldoen, maar niettemin financieel zijn ondersteund.
- De molen maalt geen granen meer en de windvang is niet direct noodzakelijk. Met relatief kleine aanpassingen en vooral goede wil wordt de molen voor de eigenaren en Heerjansdam en omgeving een pronkstuk in de groene oase.
- Op 4 februari 2000 kwam de projectovereenkomst tussen de Staat der Nederlanden en Heerjansdam tot stand. Daarin werd een miljoen gulden beschikbaar gesteld voor kwaliteitsverbetering. Het is natuurlijk nu gemakkelijk praten maar het was m.i. mogelijk geweest de molen bij de onderhandelingen te betrekken, temeer omdat de vele HSL-treinen binnen een straal van enkele honderden meters langs de molen razen.
- Het voorstel om de molen op een elektromotor te laten draaien bleek door de belangenbehartigers en molenvereerders hetzelfde als ‘vloeken in de kerk’.
- Onze toenmalige burgemeester Antoin Scholten (nu burgemeester van Venlo) was ook een supporter van de molen en deed ook diverse suggesties. Op 27 september 2004 stuurde hij nog een mail naar de dorpsraad luidend: ‘Molenaar dolblij met de ‘jackpot’. Leest u het verhaal in de bijlage.

CONCLUSIE EN ADVIES.

We lezen in de dagbladen “Zwijndrecht begint van voren af aan met nieuw monumentenbeleid”. Dat klinkt goed en een prima voornemen. Mijn advies aan onze bestuurders: Kies niet opnieuw voor een eindeloos traject en discussies. Geef de oude heer eindelijk zijn dik verdiende kapsel (de wieken) en maak het financieel mogelijk. Het eerder genoemde bedrag van €97.352 hebben we toch nog tegoeed ? Een gerestaureerde molen zonder wieken blijft een karakterloze peperbus en dit wil natuurlijk niemand.

Joop van der Ent

e-mail : joopvanderent@upcmail.nl

De molenaar, door Arie Wols